

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 3

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Європейський вимір реформування публічного
управління в Україні”
м. Київ, МАУП, 24 листопада 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 10 від 28 09.16)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.;
В. І. Цибух, канд. філос. наук, доц.

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 3: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Європейський вимір ре-
формування публічного управління в Україні”, 24 листопада 2016 р. / ред-
кол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 208 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Міхатуліна Олена Миколаївна Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю та засоби державного захисту прав суб'єктів господарювання	110
Медвідь Федір Михайлович, Доносо Варгас Дієго Хосе, Мельниченко Ярослав Богданович Цінності у системі права в умовах реформування публічного управління в Україні.....	113
Медвідь Федір Михайлович, Доносо Варгас Сантьяго Феліпе, Хруленко Олена Сергіївна Політико-правові погляди Н. Макіавеллі в сучасній кратології	117
Найдьонов Іван Миколайович Підготовка викладача фахових дисциплін як політико-соціальна проблема.....	121
Новальська Надія Іванівна Розвиток національно обумовленої управлінської думки в Україні в XX столітті.....	124
Савойська Світлана Василівна Про політику децентралізації із російським “присмаком” (на прикладі мовної політики сучасної України)	126
Сиротенко Роман Олександрович, Кайдашев Роман Петрович Судовий контроль як технологія забезпечення публічності влади: час та строки в Кодексі адміністративного судочинства.....	130
Скиба Ганна Іванівна Державне регулювання бухгалтерського обліку: стан та перспективи розвитку.....	133
Стасюк Світлана Валентинівна Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань як реалізація рекомендаційного методу фінансового права в Україні.....	135
Тімашова Вікторія Михайлівна Деякі аспекти правління, управління й адміністрування при здійсненні реформ	138
Ткачук Анна Іллівна Традиції й тенденції розвитку публічного управління в Україні	140
Тьорло Володимир Олександрович, Приходько Григорій Григорович Формування громадського управління в Україні при створенні на європейських засадах прозорого ринку нафтопродуктів.....	143
Утвенко Володимир Валерійович Проблема запровадження недержавного пенсійного забезпечення в Україні в умовах здійснення соціально-економічних перетворень	146
Чайка Наталія Григорівна Державне адміністрування підприємництва: український досвід.....	150
Чмир Олеся Богданівна Правові основи децентралізації в Україні та її наслідки на прикладі Шишацької територіальної громади.....	153

ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧА ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ПОЛІТИКО-СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Формування кваліфікованого, конкурентоспроможного на ринку праці дипломованого спеціаліста завжди була актуальною проблемою держави і суспільства. Фундаментально її вирішує вищий навчальний заклад, як невід'ємний інститут суспільства, орієнтований передусім на становлення духовного вигляду найбільш освічених його членів, здатних не лише розвивати обрані сфери діяльності, але і керувати прогресом самого суспільства. В Україні, в освітньому процесі формування спеціаліста вищої кваліфікації приймають безпосередню участь різноманітні фахівці, педагогічно-менеджери. Це одна з найважливіших сфер соціальної практики держави, її політики в сфері управління, що не лише забезпечує функціонування і розвиток науки, мистецтва, економіки, техніки, виробництва, державних органів, але і визначає майбутнє суспільства, держави.

На відміну від викладачів вищих навчальних закладів педагогічного профілю, які мають професійну вищу педагогічну освіту, викладачі багатьох вищих освітніх організацій іншого профілю (технічних, економічних, транспортних, медичних, сільськогосподарських і тому подібне) не мають спеціальної професійної психолого-педагогічної підготовки, а є фахівцями різних предметних областей,

Необхідно також підкреслити, що аналіз наукових досліджень підготовки дипломованих спеціалістів (Л. А. Аврамчук, О. А. Аксьонова, Л. В. Артемова, І. Д. Бех, С. С. Вітвіцька, М. Б., Головатий М. Б., Євтух, Л. М. Карамушка, Л. В. Кондрашова, В. М. Нагаєв, С. Д. Резнік, Т. І. Туркот, М. М. Чепіль, М. М. Фіцула, С. М. Хриков, Г. В. Щокін, ін.), практики викладання спеціальних дисциплін з урахуванням того, що студенти фахових напрямів підготовки вивчали (або зовсім не вивчали) тільки основи психолого-педагогічних дисциплін, свідчать про недостатню педагогічну компетентність випускників-магістрів. Вони не можуть компетентно орієнтуватися в проблемах організації навчання у виші, сучасних інноваційних підходах вітчизняних та зарубіжних науковців як до всього навчально-пізнавального процесу у ВНЗ, так і до окремих його структурних елементів, педагогічної техніки викладача, умінь та навичок індивідуально-педагогічного спілкування зі студентами, організації та методики діагностики їх навчально-пізнавальної діяльності тощо. Законодавчими і нормативними документами [1; 16; 2; 3] все назване передбачено відповідними критеріями освітньо-кваліфікаційного рівня освіти магістра.

У той же час, дослідження працевлаштування випускників сучасних вишів свідчать, що до сорока відсотків з них не можуть отримати роботу за фахом. В деяких джерелах ця цифра більше. Стає питання: чому? Відповіді у науковців неадекватні. Але абсолютна більшість, з них, признають головне — некомпетентність спеціалістів після отримання диплому.

У цьому сенсі, на нашу думку, значна увага повинна бути привернута до психолого-педагогічної компетенції викладача навчального закладу, його умінь управляти навчально-пізнавальною діяльністю суб'єктів учіння. А це проблеми педагогічного

менеджменту, які можна розглядати в широкому соціальному розумінні слова, і в конкретно функціональному.

Так, першу групу проблем можна віднести до управління на макрорівні [4]. Виходячи з її сутності, змісту, ми вважаємо, що поки не буде у повній мірі адаптований новий Закон “Про вищу освіту”, прийнятий новий Закон України “Про освіту” вона буде найгострішою. Це підтверджують і останні нормативно-рекомендаційні документи КМУ і МОН України.

Друга група проблем, яка тісно пов’язана з першою, і, не менш важлива. Вона діє у напрямку функціонування цілісного педагогічного процесу, і завжди знаходилася на першому плані. Це як відомо, управління навчальним процесом у закладі освіти, в недалекому минулому — школознавство, або внутрівишівське управління, а сьогодні все більше визначається як педагогічний менеджмент.

Актуальність названих проблем, їх специфіка визначили цільові компоненти нашого дослідження [5]. Метою їх є — теоретична і методична підготовка магістрів-фахівців не тільки як висококваліфікованих спеціалістів, але і їх готовність до самостійної викладацької діяльності у ВНЗ. Основними завданнями: діагностичне дослідження якості психолого-педагогічних знань, умінь та навичок майбутнього магістра, у відповідності з законодавчими та нормативними документами. Це — їх знання, і відповідні уміння та навички: нормативних основ освітянського процесу у вищій школі; принципів та систем практики організації викладання у вищій школі; змісту культури праці викладача, організаційної технології викладання; теоретичних основ методики викладання; способів, прийомів та форм організації навчального процесу у класичному, традиційному форматі навчальної діяльності — лекції, семінари, заліки і екзамени, а також в сучасному інноваційному форматі — з використанням нових навчальних технологій; організацією проведення науково-дослідної роботи студентів, педагогічної практики; охороною праці та безпекою життєдіяльності в процесі здобуття освіти.

Дослідження багатогранних методик викладання спеціальних дисциплін говорять про те, що методика їх викладання вищій школі, управління даним процесом — є складною науково-практичною системною діяльністю викладача. Вона ґрунтується на класичних та інноваційних підходах до навчально-пізнавальної діяльності студентів і постійно вдосконалюється під впливом змін економічних та соціальних процесів в Україні. Вона дозволяє не тільки поглибити та інтенсифікувати процес пізнання студентами явищ навколишньої дійсності, а й наповнити процес гуманістичним, інтерактивним змістом. Підготовка такого не тільки магістра, але і можливого викладача спеціальних дисциплін — проблема політична, соціальна і психолого-педагогічна.

Принциповою особливістю названих проблем є також те, що при навчанні в магістратурі майбутніх спеціалістів: по-перше, враховуються психолого-педагогічні теоретичні знання отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни “Основи психології і педагогіки”, їх само актуалізація з урахуванням методики викладання; по-друге, будова навчально-виховного процесу по модульному принципу передбачає траєкторію навчання через послідовність проміжних етапів, які включають всі види навчальної праці студента і завершенням поточного та підсумкового контролю. Це дозволяє надати навчанню магістрів систематичний характер і зробити навчально-виховний процес більш ритмічним, стимулювати навчально-пізнавальну активність студентів на протязі всього часу засвоєння спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін; третє, зміст освіти магістра повинен орієнтувати на завдання модернізації навчального процесу у вищій школі, переходу її на дворівневу систему, використанням нових інноваційних освітніх технологій.

Психолого-педагогічний навчальний матеріал магістратури має бути підготовлений таким чином, щоб майбутній викладач, виходячи з психологічно-інтелектуальної підготовки навчальної групи, запитів студентів, мав можливість знайти свій особистий оптимальний варіант організації вивчення тієї, чи іншої навчальної дисципліни.

При яких умовах можна все назване реалізувати при підготовці магістра не тільки фахівця, але і викладача вищої освіти закрити без додаткового фінансування? Аналіз літературних джерел, наші дослідження свідчать, що це можна рішення за умов: по-перше, повернення лицем завідуючих, професорсько-викладацького складу кафедр до психолого-педагогічних дисциплін навчального процесу, особливо в магістратурі. В останніх нормативних документах, щодо вищої освіти, вони названі більше політико-економічною складовою, чим процесом освіти українців, майбутнім розвитком держави і суспільства. Підготувати майбутнього креативного фахівця зможе тільки інтелектуальний, творчо-креативний викладач, якого готує сучасна магістратура. Вимоги МОН України, щодо скорочення навчального часу, навчальних дисциплін при підготовці фахівців другого освітнього рівня підготовки не повинен торкатися психолого-педагогічних дисциплін. Це може призвести не тільки до зниження якості підготовки магістра, але і до поступової деградації суспільства, а це уже політика. Кому вона потрібна? Не підготовлений викладач — готує адекватного спеціаліста. Підготовка самодостатнього магістра, а значить і майбутнього викладача в освітній діяльності сучасного викладача магістратури; по-друге, вдосконалення наукової організації процесу підвищення кваліфікації викладачів магістратури; третє, підвищення ефективності педагогічної практики студентів магістратури; четверте, зобов'язати одну відповідальну кафедру в навчальному закладі не педагогічного спрямування за організацію і проведення практики, а не випускної кафедри; п'яте, бажано підвищити мотиваційний компонент викладацької діяльності, особливо в його матеріалізованому вигляді, хоча це практично не реально. Фінансові труднощі має кожен навчальний заклад. Шосте, підвищення ефективності діяльності шкіл, курсів, клубів передового досвіду викладацької діяльності.

Таким чином, ефективність педагогічного менеджменту сучасних ВНЗ має ряд системних проблем, які можна вирішити за умов підвищення сумісної управлінської діяльності викладачів, суб'єктів освітньої діяльності деканату, і, безпосередньо суб'єктів учіння. Їх інтерактивна сумісна діяльність — залог оптимізації і інтенсифікації навчального процесу, підготовки конкурентної спроможності випускника на ринку праці. Сучасні рекомендації МОН України повинні сприяти підвищенню якості вищої освіти, а не її занепаду. Політика не повинна змішуватися з педагогікою.

Джерела

1. Закон України “Про вищу освіту” № 1556-VII від 1.07. 2014 р.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187.
3. Лист МОН України від 13.03.2015 № 1/9–126.
4. Головатий М. Ф. Менеджмент недержавної системи освіти у новітній Україні: концептуальні засади у соціальній політиці // Наукові праці МАУП. – К., 2009. – Вип. 1 (20).
5. Найдьонов І. М. Викладання фінансово-економічних дисциплін: методика, технологія, управління. — К.: “Центр учбової літератури”, 2014. — 730 с.
6. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 365 с.